VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE CRANENDONCK

Zaaknummer:	0000501960
Datum raadsvergadering:	10 november 2026
Datum B&W besluit:	28 september 2026
Portefeuillehouder:	W. Boelens
Programma:	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Behandelaar:	G. Janssen

Onderwerp:

Begroting 2027-2030

Aan de raad

Voorstel:

1. De programmabegroting 2027 en het meerjarenperspectief 2028-2030 vast te stellen.
2. De volgende kredieten te voteren:
   a. WRP 2026-2030 (jaarschijf 2027) € 1.650.000
   b. Uitvoeringsprogramma wegen2027 € 2.828.123
   c. Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2027 € 445.000
   d. Inrichting raadszaal € 267.000
3. De structuurvisie uitvoeringsparagraaf 2027 vast te stellen.
4. KTM 2 maatregelen € 700.000 te dekken uit de algemene reserve
5. Het nadelig resultaat van € 682.000 te dekken uit de algemene reserve
6. De volgende verordeningen vast te stellen:
   a. Verordening op de heffing en invordering van onroerende zaakbelastingen 2027;
   b. Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2027;
   c. Verordening op de heffing en invordering van de riool- en waterzorgheffing 2027;
   d. Verordening op de heffing en de invordering van rechten en precariobelastingen 2027 en de daarbij behorende tarieventabel 2027;
   e. Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2027 en bijbehorende tarieventabel 2027;
   f. Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het innemen van standplaatsen 2027;
   g. Verordening op de heffing en invordering van reclamebelasting Budel-Centrum 2027;
   h. Verordening op de heffing en invordering van marktgelden 2027.
   i. Verordening op de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing 2027 en de

daarbij behorende tarieventabel 2027.

j. Verordening op de heffing en invordering van leges 2027 en de bijbehorende tarieventabel 2027.

Inleiding:

Op grond van artikel 190 van de gemeentewet biedt het college jaarlijks aan de raad een ontwerp aan van de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.

Beoogd effect:

De begroting laat zien hoe een gemeente haar middelen wil besteden en welke beleidsdoelen daarbij horen. Bij de missie en de strategische doelstellingen is de relatie gelegd met de raadsagenda 2026-2030 en het Kompas voor Cranendonck

Eerdere besluitvorming:

In de vergadering van juli 2026 heeft uw raad de kaderbrief 2027 behandeld. Tijdens deze vergadering heeft de raad de algemene politieke beschouwingen gehouden. De onderwerpen van de algemene beschouwingen hebben een plek in de begroting 2027-2030 gekregen.

Argumenten:

De programmabegroting 2027 en het meerjarenperspectief 2028-2030 vast te stellen.

Een vastgestelde gemeentebegroting is nodig als juridisch en financieel kader waarmee de gemeenteraad in het kader van het budgetrecht middelen beschikbaar stelt voor gemeentelijke taken en beleid. Zonder een vastgestelde begroting mag het college in principe geen uitgaven doen of financiële verplichtingen aangaan.

De programmabegroting 2027 is opgebouwd op basis van uw doelen die u in juli met de Raadsagenda 2026 -2030 heeft vastgesteld. Die doelen zijn redactioneel vertaald maar niet inhoudelijk gewijzigd. Bij alle, op die manier geformuleerde doelstellingen uit de raadsagenda zijn onder de noemer *"maatregelen"* door het college, de concrete acties en resultaten benoemd. Dat zijn de resultaten die de doelstellingen dichterbij moeten brengen.
De meer dan 100 maatregelen en resultaten die in deze begroting zijn gekoppeld aan de doelstellingen, uw kaders, vormen logischerwijs tegelijkertijd het college uitvoeringsprogramma.

De ambities uit de Raadsagenda gaan over de volle breedte van gemeentelijke taken en beleid. Daarom bestaan de maatregelen, de te boeken resultaten, voor het grootste deel uit de uitvoering van de reguliere werkzaamheden van de ambtelijke organisatie. Wanneer voor 2028 e.v. de schaalsprong verwerkt wordt, kan dat anders worden door de uitbreiding van capaciteit en expertise.

We kiezen ervoor met deze begroting een reëel sluitende jaarschijf 2027 te presenteren. Nu al ad hoc structurele ombuigingen doorvoeren zonder de ambitie en uw voorwaarden daarbij te kennen vinden we onzorgvuldig en onverantwoord. We zouden daarmee het risico introduceren ons zelf in de voet te schieten wanneer we besluiten nemen over ombuigingen bij onderdelen van ons voorzieningenniveau die later cruciaal blijken in de strategie en succesvolle uitvoering van de schaalsprong. Voor ombuigingen en besparingen zijn een duidelijk kader en strategie nodig om daar zorgvuldige en effectieve keuzes in te kunnen maken.

Voor een uitgebreide motivering verwijzen we naar de programmabegroting 2027-2030.

Kredietvoorstellen raad

WRP 2026 (jaarschijf 2027)

Het beleid ten aanzien van riolering is uitgewerkt in het WRP (Water- en Rioleringsplan). Het WRP 2026 is in de raadsvergadering van december 2025 vastgesteld. De nieuwe investeringen voor riolering die hierin zijn opgenomen zijn voor de jaarschijf 2027 in de begroting 2027-2030 verwerkt. De investeringen voor de riolering in 2027 zijn geraamd op € 1.650.000. De projecten 2027 zijn in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen op hoofdlijnen beschreven.

Uitvoeringsprogramma wegen

Voor het vervangen van de kapitaalgoederen zijn naast het dagelijks onderhoud en groot onderhoud nog middelen nodig voor de vervangingsinvesteringen. De geplande projecten voor 2027 zijn:

- Kerkstraat Budel € 273.000
- Philipsweg Maarheeze € 1.768.558
- Heesakkerweg en Hufkesstraat € 786.565

Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2027

Om uitvoering te geven aan het GVVP 2017-2025 is een Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer opgesteld voor het jaar 2027. In 2027 is € 445.000 nodig voor het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer. De geplande projecten 2027 zijn in programma 1 (product mobiliteit) beschreven.

Inrichting raadszaal

Het huidige meubilair in de raadzaal is in 2015 aangeschaft en heeft inmiddels een gebruiksduur van ruim 10 jaar. Door intensief gebruik is er sprake van zichtbare slijtage aan het raadsmeubilair. Vervanging is noodzakelijk om de functionaliteit, kwaliteit en representatieve uitstraling van de raadzaal te waarborgen. De investering betreft vervanging van verouderd meubilair en voorziet in een duurzame inrichting voor de komende gebruiksperiode. Daarnaast wordt de audio- en video-installatie opnieuw afgestemd op het nieuwe meubilair en wordt bekeken waar de installatie kan worden verbeterd voor een optimale ondersteuning van de vergaderingen.

De Structuurvisie uitvoeringsparagraaf 2027 vast te stellen

Op 7 juli 2015 is de 'Structuurvisie Landelijke Klasse 2015-2024' door u vastgesteld. Deze visie is een ruimtelijke vertaling van de 'Visie Cranendonck 2009-2024'. Samen met de Structuurvisie is ook de uitvoeringsparagraaf met bijbehorende projectenlijst vastgesteld welke jaarlijks geactualiseerd dient te worden.

De uitvoeringsparagraaf betreft een doorvertaling van strategische naar ruimtelijke projecten en (beleid)initiatieven. Het geeft daarmee weer op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de Structuurvisie. Veel ruimtelijke ontwikkelingen die in de uitvoeringsparagraaf zijn opgenomen kennen een meerjarige doorlooptijd. Inmiddels is al een groot deel van de ambities in uitvoering of al gerealiseerd.

Het nadelige resultaat 2027 van € 682.000 te dekken uit de algemene reserve

In de begrotingsbrief 2026 van de provincie is aangegeven dat wanneer er sprake is van een negatief geraamd resultaat in het begrotingsjaar er bij de vaststelling van de begroting een besluit wordt genomen hoe dit negatieve resultaat gedekt wordt. Wij stellen voor om het verwachte nadelige begrotingsresultaat te dekken door een onttrekking aan de algemene reserve.

Diverse belastingverordeningen vast te stellen

Om de agenda van de raadsvergadering van december te ontlasten is de behandeling van de belastingverordeningen naar voren gehaald. Dit heeft als voordeel dat dit onderwerp één keer wordt besproken en dat een herhaling van zetten wordt voorkomen. Verder heeft dit proces ook administratieve voordelen, omdat geen raadsvoorstellen voor december voorbereid hoeven te worden.

Risico's:

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt ingegaan op de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (de risico's). Op dit moment is de beschikbare weerstandscapaciteit € 19.716.000. Hier staan risico's tegenover van € 4.020.000. Dit betekent dat het weerstandsvermogen op dit moment uitstekend is en 4 keer het minimaal vereiste niveau bedraagt.

Vervolgproces:

van	tot	onderwerp
30-sept	30- sept	Digitale verspreiding begroting 2027-2030
1-okt	2-okt	Papieren versie begroting 2027-2030
6-okt	6-okt	Presidiumvergadering
15-okt	15-okt	Informatiebijeenkomst raad begroting 2027-2030
12-okt	12-okt	Indienen vragen door raadsleden (voor 12.00 uur)
16-okt	16-okt	verzending beantwoording vragen door griffie
27-okt	27-okt	Behandeling begroting 2027-2030 in commissie
27-okt	27-okt	Behandeling in de auditcommissie
10-nov	10-nov	Behandeling begroting 2027-2030 in gemeenteraad

Bedrijfsvoering

Financiële consequenties:

In de raadsagenda 2026-2030 staat *"De raad streeft naar een financieel gezonde gemeente met ruimte voor investeringen, gebaseerd op een structureel sluitende begroting en een stabiel financieel evenwicht. Daarbij geldt dat de wettelijke normen van de provincie als ondergrens worden gehanteerd. Binnen deze kaders wil de raad financieel verantwoord handelen, maar ook de ruimte benutten om ambities te realiseren en de financiële positie verder te versterken."*

De voorliggende begroting 2027-2030 voldoet aan deze passage van de raadsagenda en aan het kader van de kaderbrief 2027 om voor ten minste 2027 een reëel en structureel sluitende jaarschijf uit de meerjarenbegroting 2027-2030 te presenteren.

Wij presenteren een reëel en structureel sluitende begroting voor 2027 en laten voor jaren 2028 tot en met 2030 structurele tekorten zien die voor een gedeelte voortkomen uit onzekerheden en onduidelijkheden vanuit het Rijk voor structurele dekking op omvangrijke gemeentelijke taken zoals het sociaal domein. Hierbij gaan we uit van gemeentelijke woonlasten die beheersbaar zijn voor onze inwoners. De begroting 2027-2030 laat zien dat het "ravijnjaar" 2026 niet reëel is opgelost maar is doorgeschoven naar 2028. De tekorten vanaf 2028 worden ook veroorzaakt door de verwachte daling van de algemene uitkering. Vanaf 2028 blijft de omvang van de algemene uitkering uiterst onzeker.

De voorliggende begroting is voldoende robuust. Dit wil zeggen dat we structureel evenwicht in het jaar 2027 hebben en ons weerstandsvermogen (o.a. algemene reserve) ruim voldoende is om risico's de komende jaren op te kunnen vangen. Zeker in deze tijd van onzekerheid is het belangrijk om een buffer te hebben. Binnen de begrotingskaders van de provincie zetten we een gedeelte van deze buffer (algemene reserve) in als algemeen dekkingsmiddel. Met onderstaand begrotingsbeeld blijven we binnen de normen van het provinciaal toezicht.

In 2027 houden we u op de hoogte van de ontwikkeling van deze macro-economische risico's en de onvoorziene ontwikkelingen. We blijven onze financiële positie intensief volgen en sturen indien nodig bij. Verder starten we een proces met als doel om ook in de jaren vanaf 2028 een reëel sluitende begroting te presenteren, passend bij de keuzes die u als raad maakt.

Actueel begrotingsbeeld

	2027	2028	2029	2030
Structureel	189	-2.901	-3.394	-3.572
Incidenteel	-871	-388	-75	0
Totaal	-682	-3.289	-3.469	-3.572

Inmiddels is de septembercirculaire 2026 gepubliceerd. De financiële gevolgen van deze circulaire verwerken we als wijziging op de begroting. Wij informeren over de uitkomsten van deze circulaire in de commissievergadering van 27 oktober a.s.

Personele consequenties:

We investeren in onze ambtelijke organisatie. Capaciteit, kennis en kunde: een organisatie die in staat is om de grote opgaven, wettelijke taken en reguliere werkzaamheden in samenhang en met realisme uit te voeren. Voorstellen hiervoor zijn in deze begroting opgenomen.

Communicatie:

Wij publiceren de begroting 2027 op de gemeentelijke website Cranendonck.nl en via social media (facebook en twitter). In het HAC komt een speciale begrotingspagina. Hiervoor maken wij een infographic om de hoofdlijnen van de begroting voor iedereen in een oogopslag inzichtelijk te maken.

Informatisering en Automatisering (I&A) consequenties:

n.v.t.

Juridische consequenties:

De programmabegroting dient uiterlijk 15 november ingezonden te zijn aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.

Bijlagen:

1. Ontwerp programmabegroting 2027-2030
2. Raadsvoorstel programmabegroting 2027-2030
3. Raadsbesluit
4. Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2027
5. Verordening op de heffing en invordering van riool- en waterzorgheffing 2027
6. Verordening op de heffing en de invordering van rechten en precariobelastingen 2027 en de daarbij behorende tarieventabel 2027
7. Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2027 en daarbij behorende tarieventabel 2027
8. Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het innemen van standplaatsen 2027
9. Verordening op de heffing en invordering van reclamebelasting Budel-Centrum 2027
10. Verordening op de heffing en invordering van marktgelden 2027
11. Verordening op de heffing en invordering van leges 2027 en de bijbehorende tarieventabel 2027
12. Verordening op de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing 2027 en de daarbij behorende tarieventabel 2027

13. Verordening op de heffing en invordering van onroerende zaakbelastingen 2027.

Commissiebehandeling

Ja, d.d. 27 oktober 2026

Wij stellen U voor om bijgaand in concept opgemaakt besluit vast te stellen.
Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN CRANENDONCK

De secretaris	De voorzitter
E. Jacobs	F.A.P. van Kessel